

Mediawijsheid en omgang met ICT

op het Vrije Leerkrachten College Auryn
(mei 2021)

Digitale schermen zijn een bepalend onderdeel van onze maatschappij geworden. Op Auryn willen we heel zorgvuldig en vanuit het gezond voorleven met de moderne media omgaan. Daarom geven wij computers en andere moderne media bewust een (bescheiden) plekje, passend bij de ontwikkelingsfase van de kinderen. Hieronder leggen we uit hoe we daar op school over denken en hoe we binnen de klassen werken aan digitale geletterdheid.

Digitale geletterdheid is de meest gebruikte overkoepelde term voor ICT-onderwijs. Het omvat vier deelgebieden:

- 1 ICT-basisvaardigheden
- 2 mediawijsheid
- 3 informatievaardigheden
- 4 computational thinking

Deze vier vaardigheden worden in de huidige maatschappij als zeer belangrijk bestempeld (21^e eeuwse vaardigheden) en hier wordt dan ook veel over geschreven. Op Auryn leggen we op pedagogische gronden de prioriteit nadrukkelijk bij de andere zeven vaardigheden van deze tijd:

- communiceren
- samenwerken
- sociale en culturele vaardigheden
- zelfregulering
- kritisch en zelf denken
- creatief denken
- probleemoplossend denken.

Informatievaardigheden leren

- De leerlingen leren informatie te achterhalen in informatieve en instructieve teksten, waaronder schema's, tabellen en digitale bronnen.
- De leerlingen leren informatie en meningen te ordenen bij het lezen van school- en studieteksten en andere instructieve teksten, bij systematisch geordende bronnen, waaronder digitale.

De bovengenoemde kerndoelen op het gebied van ICT zijn opgenomen in het curriculum van Auryn.

In de praktijk leren de kinderen vanaf klas 4 informatie opzoeken bij verwerkingsopdrachten in diverse periodes (o.a. klas 4: dierkunde, klas 5: aardrijkskunde, klas 6: klimatologie). Ook bij de vrije werkstukken en boekbesprekingen moeten de leerlingen relevante afbeeldingen en informatie opzoeken en presenteren. De leerlingen bij ons op school leren nadrukkelijk eerst om gedrukte bronnen te raadplegen, zoals informatieboekjes of een kinderencyclopedie. Pas daarna en daarnaast leren ze op internet zoeken, indien nodig met hulp van een medeleerling, leerkracht of in de thuissituatie de ouder(s)/verzorger(s).

Wij vinden dat het niet nodig is om de vaardigheden omtrent het gebruik van Word en Powerpoint expliciet te oefenen op de basisschool. Wij zijn van mening dat deze vaardigheden gemakkelijk thuis of aan het begin van de middelbare school probleemloos aan te leren zijn. De extra vakken die

momenteel op onze school al worden gegeven, zoals euritmie, tuinbouw, muziek, schilderen, tekenen, houtbewerken en vormtekenen hebben wat ons betreft een hogere prioriteit dan computerlessen. Een (onwaarschijnlijke) eventuele achterstand in computervaardigheden is in elk geval sneller ingehaald dan een motorische of emotionele achterstand! Bovendien is het veelvuldig gebruik van beeldschermen door leerlingen volgens ons juist nadelig voor het leerproces: om goed te leren is een stevige verbinding met je innerlijke essentie nodig; beeldschermgebruik is in het algemeen niet bevorderlijk voor het vormen van een gezonde verbinding met jezelf.

Computers in de klassen

In de kleuterklassen en in de klassen 1, 2 en 3 zijn in principe geen computers voor de leerlingen, omdat we ervan overtuigd zijn dat deze apparaten in deze klassen geen toegevoegde waarde hebben voor het leerproces. Ook willen we geen computers in de klas vanwege de sfeer en de 'zuigende' werking die ervan uit gaat. In de kleuterklassen en de klassen 1, 2 en 3 willen we tevens de fantasie zoveel mogelijk prikkelen en verzorgen, en daar passen beeldschermen niet goed bij. Voor leerlingen met leerproblemen, zoals dyslexie of motorische beperkingen kan in overleg met ouders en IB'er hierop een uitzondering worden gemaakt (bv door gebruik van een laptop).

We overwegen om voor de klassen 4, 5 en 6 per klas een of twee laptops/pc's aan te schaffen. Waar deze te staan komen (wel of geen aparte kamer) en de gedetailleerde afspraken erover, zullen we nog ontwikkelen. De computers kunnen dan onder toezicht van een volwassene, doelgericht en in afspraak met de leerkracht voor bepaalde opdrachten gebruikt worden. Hierbij wordt er vooral gelet op goede werkgewoontes waarbij de computer als hulpmiddel een vanzelfsprekend onderdeel is om te kunnen gebruiken voor het opzoeken en verwerken van lesstof. De mens blijft hierin de baas over de technologie.

We kiezen bewust voor een bekabeld netwerk, vanwege de stralingsrisico's en de relatieve onbetrouwbaarheid van WIFI. Er is dus geen vaste WIFI-installatie in de school.

Gebruik van sociale media door leerlingen

Voorlichting over en begrenzing van sociale media en internetgebruik is in onze visie primair de verantwoordelijkheid van de ouders. Afhankelijk van de aard van de klas komt het onderwerp aan bod op ouderavonden vanaf klas 1.

Op school is het niet toegestaan om sociale media te gebruiken, net zomin als games; deze websites zijn dan ook voor de leerlingen geblokkeerd.

Het gebruik van sociale media, zoals YouTube en WhatsApp wordt door onze school sterk ontmoedigd; het gebruik van deze media zou pas op de middelbare school een plek in het leven van kinderen moeten krijgen. We willen dat de kinderen eerst leren zich in levenden lijve goed tot elkaar te verhouden. Met name binnen Chat-groepen (WhatsApp, Signal en Telegram) kunnen soms pijnlijke dingen gebeuren. Daarom willen we ontmoedigen dat leerlingen Chat-groepen aanmaken. In elk geval vinden we Chat-groepen van een klas ongewenst.

Als het gebruik van dergelijke media vanuit huis toch een negatieve rol gaat spelen binnen de groep of klas, zal het thema in een klassengesprek en ouderavond aan de orde worden gesteld. Dan worden kinderen en ouders bewust gemaakt van omgangsvormen op internet. Tijdens de ouderavond kan onderzocht worden hoe het sociale leven in de klas weer gezond gemaakt kan worden. In de hogere klassen (gewoonlijk in klas 6) wordt (bijvoorbeeld door bureau HALT of door een mediacoach van bibliotheek ZOUT) voorlichting gegeven over sociale media, o.a. om kinderen

bewust te maken van de impact van wat je typt op de ontvanger; hoe noodzakelijk het dus is om goede omgangsregels op sociale media te hanteren.

Als kinderen een mobiele telefoon mee naar school nemen, moet deze op school (en op het schoolplein) uit staan en aan het begin van de dag ingeleverd worden bij de leerkracht, die deze bewaart tot het kind weer naar huis gaat. De school stelt zich niet aansprakelijk voor verlies of diefstal van telefoons, ook in de tijd dat ze ingeleverd zijn.

Net als bij sociale media willen we kinderen van onze school ontmoedigen een mobiele telefoon te gebruiken. In de leeftijdsfase tot 12 jaar hebben kinderen in onze visie het vooral nodig om te leren goed en stevig in het hier en nu te zijn en zich zelfstandig te verhouden tot hun leerkracht en klasgenoten. Het helpt hen daarbij niet om voortdurend de mogelijkheid te hebben om te communiceren met ouders of andere mensen buiten school. Als kinderen op school moeten bellen in verband met speelafspraken, ziekte of vergeten spullen, kunnen ze altijd de telefoon van school gebruiken.

Mocht de ouder het kind een telefoon mee willen geven voor een onverwachte situatie onderweg, dan pleiten wij ervoor de instellingen van de telefoon zo te beperken dat er alleen maar 'ouderwets' mee gebeld of eventueel een sms verstuurd kan worden.

Voor leerkrachten en ouders

Wij volwassenen geven het goede voorbeeld, wij vormen het referentiekader, waaraan jonge mensen zich oriënteren. Vooral in de hogere klassen willen de leerlingen authenticiteit zien bij de volwassenen. Het is voor ons leerkrachten daarmee ook vanzelfsprekend dat de boven geformuleerde regels op school ook voor ons gelden. We gebruiken geen laptops en mobiele telefoons als de kinderen erbij zijn. Uitzonderingen (bv foto's maken bij een klassenuitje) worden altijd weloverwogen en na onderzoek van alternatieven gemaakt. We vragen ouders om op het terrein van de school, bij (jaar)feesten en het begeleiden van klassenactiviteiten hun telefoon in principe niet te gebruiken. Het effect van het 'niet meer in het nu zijn' beperkt zich namelijk niet alleen tot kinderen.